

Toelichting Een andere Jakob

De kunst van het loslaten 7

Gesprekspapier
Groiegroepen C.G.K. Groningen
Seizoen 2010/2011, nr. 7

Bijbelgedeelte: **Genesis 33, 48 en 49**

Gekruiste handen (Genesis 48)

Jakob heeft leren zien dat God onze plannen doorkruist. En dat God anders handelt dan wij zouden doen. En daarom kan Jakob nu zelf anders handelen dan je verwacht.

Ergens herkennen we wat hier gebeurt. Isaak, zijn eigen vader, had ook de jongste de zegen gegeven voor de oudste. Ook toen had niet de oudste de eerstgeboortezegen gekregen. Maar daar had de jongste, Jakob, toen zelf voor gezorgd. Door zijn oude vader te bedriegen, was het zo gegaan.

Maar wat hier gebeurt is anders. Hier kiest Jakob er duidelijk voor. Hij zegent in de stijl van God. Hij doet wat God zo graag doet. En dat is verrassend.

Vader Jozef wil nog ingrijpen, maar het mag niet baten. Die heeft er waarschijnlijk met verschrikte ogen bij gezeten. Want wat hier gebeurde was niet gebruikelijk. Je geeft de oudste de eerstgeboortezegen. Dat is degene die de grootste verantwoordelijkheden krijgt. Dat is degene die het meeste nodig heeft en daarom alle rijkdommen erft.

Tegen wie het meeste wordt opgekeken. De oudste is de oogappel van zijn vader. 'Vader, denk aan hem'.

Daarom heeft Jozef Manasse, de oudste, onder Jacobs rechterhand gezet. En Efraïm, de jongste, onder Jacobs linkerhand. Maar Jakob doorkruist het plannetje van Jozef. Hij kruist zijn handen en geeft de jongste de eerstgeboortezegen. En dat is nou typisch voor de manier waarop God werkt.

Jongsten krijgen de eerste plaats en oudsten komen achteraan. De mensen die niet meetellen krijgen bij God extra aandacht. Dat zie je heel de bijbel door.

God maakt vaak van het kleine en onbetekenende gebruik om mooie dingen te doen. Zijn eigen Zoon werd niet in het paleis van Herodes geboren, maar in een stal.

En Jezus at niet allereerst met de leiders van het volk, maar Hij kwam bij Zacheus, een gehate tollenaar en bij vrouwen van lichte zede. Altijd weer trekt God zich het lot aan van mensen die niet meetellen. Die niets hebben, naar wie niet wordt omgekeken.

En het heerlijke daarvan is, dat er daarom voor ieder mens een toekomst mag zijn. Want dit betekent dat God niet kijkt naar je prestaties, naar onze inspanning. Naar buitengewone mensen.

Nee, God kijkt naar mensen die kunnen loslaten en met lege handen bij hem komen. Die het van hem verwachten.

En dat is iets dat Jakob langzamerhand geleerd heeft in zijn eigen leven. Hij meende altijd alles in eigen hand te moeten nemen. Zegen was er voor hem alleen, als hij succes had. Als hij zich inspande. Maar God leerde hem loslaten en op hem te vertrouwen.

God als herder (Genesis 48)

Als er één in zijn leven het stuur over zijn leven uit de handen van God had willen nemen, dan was Jakob het wel. Hij had in zijn leven maar weinig aan God durven overlaten. Hij zat steeds aan het stuur. Maar het is diezelfde Jakob die aan het eind van zijn leven zegt: God, die mij als herder heeft geleid. Hij heeft heel mijn leven voor mij gezorgd. Jakob heeft ontdekt hoezeer hij in zijn leven altijd met zich zelf bezig was. Als hij de zegen maar kreeg, als hij maar rijk werd, als hij maar een vrouw kreeg. Zijn heerszucht, zijn prestatiedwang, zijn jaloezie en hebzucht, zijn negatieve houding tegenover Lea. Wat heeft Jakob veel mensen in zijn leven bezeerd. En hij stond er dikwijls niet eens bij stil. Hij had het niet eens in de gaten. Daarom vind je aan het slot in vers 15 opeens die ontboezeming van Jakob. Hij is vol vreugde over hoe God hem geleid heeft als een herder.

Hoop en verwachting (Genesis 49)

Wonderlijke woorden zijn het. Stilletjes staan de zonen om hun oude vader heen.

En als hij tot zeven van hen iets gezegd heeft, rust hij even. Hij zakt achterover in de kussens.

En als al die dingen hem door de gedachten gaan, is er opeens die schreeuw tot God: Op uw hulp hoop ik, Heer.

Je zou kunnen zeggen: dat is een geloofsbelijdenis. De oude Jakob verwacht niet dat door zijn zonen de aarde vol van vrede zal zijn. Het zal er heus niet altijd beter op worden. Hij kent zijn jongens maar al te goed. Er zijn er bij van wie niet veel goeds te verwachten is. En daarom deze uitroep, deze geloofsbelijdenis: op uw hulp hoop ik, Heer.

Dwars door alles heen van wat er staat te gebeuren, is dit wat Jakob vasthoudt. Geloven, wat is dat? Dat is je handen uit de mouwen steken. Je inzetten voor God en je naaste. Mensen helpen. Vredestichter zijn. Geven aan mensen in nood. Tijd nemen voor het gebed. Geloven doe je met je hart en met je handen. Maar geloven is meer. Het is allereerst: verwachten, je hoop op God hebben. Uitkijken naar wat hij zal doen.